

УДК 343.9

DOI 10.36919/3041-1149(Print).9.2025.183-189

Я. О. Шавловський,
аспірант кафедри права,
ПВНЗ «Європейський університет»
email: yashavlovskyj@e-u.edu.ua

ORCID 0009-0002-4737-9049;

В. В. Пугач,
викладач циклової комісії права,
ПВНЗ «Європейський університет»
email: vladyslav.puhach@e-u.edu.ua
ORCID 0009-0002-6029-236X

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ РОЗУМІННЯ КАТЕГОРІЇ «КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ»

У статті розглядаються теоретико-правові засади змісту категорії «кримінальні правопорушення у сфері економіки» в умовах трансформації соціально-економічних відносин в Україні. Актуальність дослідження зумовлена відсутністю чіткого нормативного визначення цієї категорії в Кримінальному кодексі України (далі – КК України), що сприяє проблемам правозастосування, ускладнює правову кваліфікацію діянь. З огляду на високий рівень латентності таких правопорушень, зумовлену маскуванням під легальну господарську діяльність, у статті здійснюється спроба комплексного теоретичного осмислення сутності та ознак економічних кримінальних правопорушень. Встановлено, що визначальними рисами цієї групи правопорушень є: посягання на економічні відносини у сферах власності, господарської та фінансової діяльності; наявність спеціального об'єкта й суб'єкта; порушення норм господарського регулювання; фальсифікація, зловживання, ухилення як способи вчинення. Розглянуто суперечності між доктринальним і практичним підходами до розмежування економічних і загальнокримінальних правопорушень, а також запропоновано вдосконалення критеріїв віднесення правопорушень до економічної сфери. Окрему увагу приділено аналізу наукових підходів до класифікації кримінальних правопорушень у сфері економіки, зокрема тих, що базуються на предметі посягання, способах вчинення, статусі суб'єкта, а також галузевому розмежуванню. На основі узагальнення найбільш поширених підходів до класифікації запропоновано авторську структуру економічних кримінальних правопорушень, яка охоплює вісім основних груп відповідно до змісту об'єкта, особливостей складу злочину та практики кваліфікації. Зроблено висновок, що формування єдиного теоретико-правового підходу до розуміння цієї категорії правопорушень сприятиме чіткому застосуванню кримінального законодавства, ефективній протидії економічній злочинності та законодавчому визначенню дефініції в майбутньому.

Ключові слова: кримінальні правопорушення у сфері економіки, запобігання, класифікація кримінальних правопорушень, кваліфікація кримінальних правопорушень.

Постановка проблеми та її актуальність. В умовах трансформації національної економіки та інтеграційних процесів України до європейського правового простору, зокрема, зростає потреба в чіткому правовому визначенні та систематизації економічних кримінальних правопорушень. Попри їхнє значне поширення та суспільну небезпечність, чинний КК України не містить поняття цієї категорії правопорушень, що ускладнює правозастосовну практику та досить часто породжує колізії в кваліфікації відповідних діянь. Ситуація ускладнюється також високим рівнем латентності економічних кримінальних правопорушень через використання складних схем, залучення спеціальних суб'єктів і маскування злочинної діяльності під легальну господарську діяльність. Тому в сучасних умовах розуміння змісту категорії «кримінальні

правопорушення у сфері економіки» має ключове значення для формування ефективної державної політики у сфері протидії економічній злочинності, розробки превентивних заходів, уніфікації статистичного обліку, а також адаптації кримінального законодавства до міжнародних стандартів. Це й зумовлює потребу в теоретичному осмисленні цієї проблематики та науковому обґрунтуванні підходів до її вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питання теоретико-правового розуміння категорії «кримінальні правопорушення у сфері економіки» приділяли увагу, зокрема, А. М. Бойко, І. М. Даньшин, В. В. Коваленко, Г. А. Матусовський, А. Ю. Репчонок, В. І. Франчук, В. В. Франчук тощо.

Метою статті є розкриття теоретико-правових основ розуміння категорії «кримінальні правопорушення у сфері економіки» на сучасному етапі соціально-економічних відносин.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічними кримінальними правопорушеннями є така група суспільно-небезпечних діянь, які здійснюються переважно в процесі професійної діяльності та під прикриттям законної економічної діяльності з використанням легальних економічних інструментів, що в результаті є основою тіньової економіки, завдаючи шкоду майновим і виробничим суспільним відносинам. Варто зазначити, що положення чинного Кримінального кодексу України не містять на нормативному рівні визначення категорії «кримінальні правопорушення у сфері економіки», що призводить до існування наукового диспуту щодо змістовного наповнення цієї категорії правопорушень як у доктрині вітчизняного кримінального права, так і серед правників.

Так, О. М. Литвак під злочинами у сфері економіки пропонував розуміти «сукупність умисних корисливих злочинів, які вчиняються посадовими особами, іншими працівниками підприємств і установ незалежно від форм власності шляхом використання службового становища та місця роботи, а також так званих злочинних промислів, здійснення яких не пов'язано з використанням службового становища» [5, с. 216]. Також такі правопорушення пропонують розглядати як «види злочинів, які здійснюють вплив на економіку країни, економічну свободу, інтереси та права суб'єктів економічних відносин, порушують функціонування економічної системи, спричиняючи різним цінностям шкоду» [6, с. 72]. Водночас автори Енциклопедії сучасної України визначають цю категорію кримінальних правопорушень як «різновид злочинів (кримінальних правопорушень), здійснюваних у процесі професійної діяльності в рамках і під прикриттям законної економічної діяльності з використанням легальних економічних інститутів (правил, форм, процедур)» [2].

Зазначимо, що виокремлення певної групи кримінальних правопорушень відбувається на основі систематизації та виокремлення спільних рис кожного окремого складу правопорушення, які в сукупності вказують на можливість віднесення його до певної класифікаційної категорії. Досить обґрунтованим вважаємо підхід, у разі якого такими спільними визначальними ознаками економічних кримінальних правопорушень вказують:

«1) кримінологічна однорідність (детермінованість однаковими соціально-економічними та організаційними чинниками);

2) в основі економічного злочину лежать порушення правил нормативного характеру, що регулюють порядок та умови здійснення відповідної економічної діяльності;

3) загальний методологічний принцип розкриття злочинів економічного спрямування (для встановлення допущених порушень треба зіставити дані про те, як має здійснюватися певна діяльність, із тим, як вона реально здійснювалась);

4) особливий суб'єкт (лише особа з певними господарськими функціями, яка безпосередньо їх виконує або внесена до системи зв'язків та відносин у цій сфері)» [1].

Свого часу правоохоронні органи під поняттям «злочин у сфері економіки» вважали за потрібне розуміти передбачене КК України суспільно небезпечне діяння, яке посягає на відносини власності у сфері господарської чи службової діяльності, зазначаючи, що вони повинні містити такі обов'язкові ознаки: 1) спеціальний об'єкт посягання; 2) спеціальний суб'єкт; 3) склад злочину, передбаченого відповідною статтею КК України; 4) спричинення шкоди економічним інтересам держави та суб'єктам господарської діяльності [10]. Проте підтримуємо думку В. В. Коваленко щодо протиріч у такому визначенні, які можуть призвести до неправильного практичного

застосування положень вказівки щодо єдиного обліку злочинів у сфері економіки, пояснюючи це тим, що, «використовуючи об'єкт посягання (відносини власності), як підставу відмежування злочинів у сфері економіки від загальнокримінальних, автори вказаного документа змушені до переліку розглядуваної групи злочинів включати і злочини традиційного загальнокримінального характеру. Наприклад, крадіжку (ст. 185 КК України), грабіж (ст. 186 КК України), розбій (ст. 187 КК України) та деякі ін.» [3, с. 12].

Досить цікавим вважаємо підхід до класифікації кримінальних правопорушень у сфері економіки В. І. Франчук, що виділяє такі групи: «1) за сферами економічної діяльності: злочини у сфері господарювання та підприємницької діяльності; у сфері фінансових відносин; у сфері виконання бюджету; у сфері оподаткування; у сфері захисту від монополізму та недобросовісної конкуренції; у сфері обслуговування населення; у сфері приватизації; 2) за підходом Інституту ООН Азії і Далекого Сходу з попередження злочинності і поводження з правопорушниками: монопольні злочини; шахрайство (підкуп, зловживання довірою, обман покупців); цифрові махінації; фіктивні організації; фальсифікації бухгалтерських документів; порушення ергономічних вимог і стандартів; навмисна неточність в описі товарів; нечесна конкуренція; фінансові порушення й ухилення від сплати податків; митні порушення; валютні махінації; біржові та банківські порушення; порушення, що завдають шкоду навколишньому середовищу; «відмивання» злочинно отриманих грошей і власності» [9].

Потрібно розкрити зміст окремих класифікаційних груп кримінальних правопорушень у сфері економіки, наведених вище. Отже, «монопольні злочини – це зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, а саме дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку. Шахрайство – заволодіння чужим майном або придбання права на майно через обман чи зловживання довірою. Фіктивні організації – суб'єкти господарювання, які створюються для здійснення нелегальної діяльності. Фальсифікація бухгалтерських документів і записів – оформлення наперед неправильних або фальсифікованих документів бухгалтерського обліку й записів у реєстрах бухгалтерського обліку. Нечесна конкуренція – нецивілізована форма боротьби з конкурентами, перешкоджання їх входженню в галузь» [6, с. 73].

В. В. Франчук, керуючись вищезгаданими положеннями щодо єдиного обліку злочинів у сфері економіки, використовуючи досвід вітчизняних і зарубіжних учених, наводить таку класифікацію злочинів у сфері економіки: «1) злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини й громадянина; 2) злочини проти власності; 3) злочини у сфері господарської діяльності; 4) злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення; 5) злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку; 6) злочини у сфері службової діяльності; 7) злочини проти правосуддя; 8) злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини)» [8, с. 252–253].

Проте окремі дослідники вважають, що деякі групи злочинів є зайвими в наведених вище класифікаціях, «наприклад, злочини проти довкілля (Розділ VIII КК України): забруднення або псування земель (ст. 239 КК України), порушення правил охорони або використання надр, незаконне видобування корисних копалин (стаття 240 КК України) тощо, які в широкому розумінні завдають шкоди й економічним відносинам. Можна привести й приклад із групи злочинів у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації (Розділ XIV КК України). Зокрема, розголошення відомостей, що становлять державну таємницю у сфері економіки також завдає шкоду останній (ст. 328 КК України)» [7, с. 282–283].

Підтримуємо позицію, що серед усіх кримінальних правопорушень у сфері економіки найбільш пріоритетними та поширеними залишаються такі сфери, як: фінансово-економічна; сфера власності; господарської діяльності; службової діяльності посадових осіб державних

органів. Дослідники цієї тематики «в першу групу вносять злочини, які реалізуються у сфері відносин власності (привласнення, розтрата майна або заволодіння ним через зловживання службовим становищем; економічне шахрайство; фіктивне підприємництво та ін.). Друга група вміщує злочини, що реалізуються у сфері діяльності фінансово-економічного характеру: 1) злочинні посягання у сфері зовнішньоекономічної діяльності; 2) злочинні посягання у сфері функціонування й розвитку фондового ринку; 3) злочинні посягання у сфері фінансової діяльності (різні види фінансового шахрайства); 4) податкові злочини; 5) легалізація (відмивання) злочинних доходів та ін.; 6) злочини, що вчиняються в бюджетній сфері (привласнення, розтрата бюджетних коштів або заволодіння ними через зловживання службовим становищем; порушення законодавства про бюджетну систему). Третя група охоплює ті злочини, які реалізуються у сфері економічної діяльності, зокрема ОЗГ, а саме: злочинні діяння, що вчинюються у сфері виробництва; злочинні діяння, що вчиняються у сфері приватизації; злочинні діяння, що реалізуються у сфері підприємницької діяльності. Четверту групу представляють злочини у сфері службової діяльності, що здійснюються організованими групами корумпованих службових осіб» [6. с. 73–74].

Вважаємо за можливе запропонувати власний підхід до кримінально-правової класифікації кримінальних правопорушень у сфері економіки, яка базується на проаналізованих вище наукових позиціях, а також на положеннях Кримінального кодексу України, з урахуванням змісту об'єкта посягання, особливостей складу злочину й актуальної практики кримінально-правової кваліфікації:

1. Кримінальні правопорушення у сфері підприємницької діяльності, куди належать діяння, які посягають на засади законного ведення бізнесу, добросовісної конкуренції та господарських зобов'язань, зокрема доведення банку до неплатоспроможності (ст. 218-1 КК України); протидія законній господарській діяльності (ст. 206 КК України); ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) (ст. 212 КК України); ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування (212-1 КК України).

2. Кримінальні правопорушення в банківсько-фінансовій сфері, які спрямовані на порушення безпеки фінансових операцій, грошового обігу, збереження банківських активів, зокрема легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом (ст. 209 КК України); незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їхнього виготовлення (ст. 200 КК України).

3. Кримінальні правопорушення у сфері публічних фінансів і бюджету, які спрямовані на незаконне розпорядження бюджетними ресурсами, зокрема привласнення, розтрата майна або заволодіння ним через зловживання службовим становищем (ст. 191 КК України); нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їхнім перевищенням (ст. 210 КК України); порушення порядку фінансування політичної партії, передвиборної агітації чи агітації референдуму (ст. 159-1 КК України).

4. Кримінальні правопорушення у сфері інтелектуальної власності, які посягають на законні права власників нематеріальних активів: порушення авторського права й суміжних прав (ст. 176 КК України); порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію (ст. 177 КК України); незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару.

5. Кримінальні правопорушення у сфері зовнішньоекономічної діяльності, які пов'язані з порушенням правил переміщення товарів, фінансів і валютних цінностей, зокрема контрабанда (ст. 201 КК України); порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю (ст. 333 КК України).

6. Кримінальні правопорушення у сфері приватизації та торгів, до яких можна віднести незаконну приватизацію державного, комунального майна (ст. 233 КК України) тощо.

7. Кримінальні правопорушення у сфері надання споживчих послуг, зокрема умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції (ст. 227 КК України);

незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (ст. 204 КК України); фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів (ст. 321-1 КК України) тощо.

8. Екологічні та ресурсно-господарські економічні кримінальні правопорушення, до яких можна віднести незаконну порубку або незаконне перевезення, зберігання, збут лісу (ст. 246 КК України); порушення законодавства про захист рослин (ст. 247 КК України); незаконне полювання (ст. 248 КПК України); порушення правил охорони або використання надр, незаконне видобування корисних копалин (ст. 240 КК України); пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо-, конденсатопроводів і нафтопродуктопроводів (ст. 292 КК України) тощо [4].

Загалом варто зазначити, що кримінально-правову класифікацію кримінальних правопорушень у сфері економіки потрібно здійснювати з урахуванням: характеру видового об'єкта посягання (економічні відносини в різних секторах); способу вчинення (наприклад, фальсифікація, зловживання, ухилення); характеристик суб'єкта вчинення (службові особи, суб'єкти господарювання, пересічна особа); форми вини (вчинення умисно або з необережності).

Висновки. Отже, економічні кримінальні правопорушення становлять складну й багатоаспектну категорію, яка охоплює діяння, що завдають шкоди економічним відносинам, часто здійснюються під виглядом легальної діяльності та мають високий рівень латентності. Незважаючи на відсутність нормативного визначення цієї категорії в КК України, в правовій доктрині сформувалися ключові підходи до розуміння сутності таких правопорушень, серед яких акцент робиться на посяганні на економічні блага, специфіку об'єкта посягання, наявності спеціального суб'єкта, особливостях способу вчинення. Визначальним у відмежуванні цієї категорії від загальнокримінальних злочинів є не лише спрямованість на економічну сферу, а й зв'язок із порушенням встановлених правил господарської чи фінансової діяльності. Водночас різноманіття підходів до класифікації економічних правопорушень свідчить про динамічність і складність цієї групи посягань. Найбільш обґрунтованим є комплексний поділ за об'єктом посягання, сферою діяльності та способом вчинення, що дає змогу точніше відобразити структуру та природу цих кримінальних правопорушень, охоплює ключові економічні сектори (підприємництво, бюджет, фінанси, інтелектуальну власність, зовнішньоекономічну діяльність тощо), сприяє формуванню ефективної системи правозастосування й може стати основою для законодавчого визначення дефініції та вирішення проблем кваліфікації економічних кримінальних правопорушень у КК України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Економічна злочинність. URL : https://www.bitlex.ua/uk/blog/terms/post/ekonomichna_zlochynnist
2. Економічні злочини / Енциклопедія сучасної України. URL : http://esu.com.ua/search_articles.php?id=18798
3. Коваленко В. В. Профілактика економічної злочинності в Україні: концептуальні засади, організаційно-правові основи, проблеми управління : монографія. Харків : Видавництво Національного університету внутрішніх справ, 2004. 420 с.
4. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n3500>
5. Литвак О. М. Державний контроль за злочинністю (кримінологічний аспект) : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2001. 370 с.
6. Палешко Я. С., Кубецька О. М., Остапенко Т. М. Поняття та класифікація злочинів, пов'язаних з економічною сферою. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2020. № 5, том 31 (70). С. 70–75.
7. Репчонок А. Ю. Поняття, ознаки та класифікація злочинів у сфері економіки. *Держава та регіони*. 2020. Вип. 2 (68). С. 278–284.
8. Франчук В. В. Поняття злочинів у сфері економіки та їх класифікація. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. Вип. 1 (2). С. 244–254.

9. Франчук В. І. Роль приватних структур у забезпеченні економічної безпеки акціонерних товариств. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. Випуск 1. С. 147–154. URL : <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/1504>

10. Щодо єдиного порядку обліку злочинів у сфері економіки : Спільна вказівка Ген. прокуратури, МВС, ДПА та Служби безпеки України від 02.06.2004 № 12-157 окв. URL : <http://www.stat@uvddon.donec.ua>

REFERENCES

1. Ekonomichna zlochynnist' [Economic crime]. URL : https://www.bitlex.ua/uk/blog/terms/post/ekonomichna_zlochynnist [in Ukrainian].

2. Ekonomichni zlochyyny [Economic Crimes] / Entsyklopediya suchasnoyi Ukrayiny. URL : http://esu.com.ua/search_articles.php?id=18798 [in Ukrainian].

3. Kovalenko, V. V. (2004). Profilaktyka ekonomichnoyi zlochynnosti v Ukrayini: kontseptual'ni zasady, orhanizatsiyno-pravovi osnovy, problemy upravlinnya [Prevention of economic crime in Ukraine: conceptual principles, organizational and legal foundations, management problems] : monograph. Kharkiv : Publishing House of the National University of Internal Affairs. 420 p. [in Ukrainian].

4. Criminal Code of Ukraine dated 05.04.2001 No. 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n3500> State control over crime (criminological aspect) [in Ukrainian].

5. Lytvak, O. M. (2001). Derzhavnyy kontrol' za zlochynnistyu (kryminolohichnyy aspekt) [State control over crime (criminological aspect)] : dissertation ... Doctor of Law : 12.00.08. Kharkiv. 370 p. [in Ukrainian].

6. Paleshko, Ya. S. & Kubets'ka, O. M. & Ostapenko, T. M. (2020). Ponyattya ta klasyfikatsiya zlochyniv, pov'yazanykh z ekonomichnoyu sferoyu [The concept and classification of crimes related to the economic sphere]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernads'koho*. No 5, t. 31 (70). 70–75 [in Ukrainian].

7. Repchonok, A. Yu. (2020). Ponyattya, oznaky ta klasyfikatsiya zlochyniv u sferi ekonomiky [Concept, characteristics and classification of crimes in the economic sphere]. *Derzhava ta rehiony*. Vol. 2 (68). 278–284 [in Ukrainian].

8. Franchuk, V. V. (2011). Ponyattya zlochyniv u sferi ekonomiky ta yikh klasyfikatsiya [The concept of crimes in the economic sphere and their classification]. *Naukovyy visnyk L'vivs'koho derzhavnoho universytetu vnurishnikh sprav*. Vol. 1 (2). 244–254 [in Ukrainian].

9. Franchuk, V. I. (2011). Rol' pryvatnykh struktur u zabezpechenni ekonomichnoyi bezpeky aktsionernykh tovarystv [The role of private structures in ensuring the economic security of joint-stock companies]. *Naukovyy visnyk L'vivs'koho derzhavnoho universytetu vnurishnikh sprav*. Vol. 1. 147–154. URL : <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/1504> [in Ukrainian].

10. Joint Instruction of the Prosecutor General's Office, the Ministry of Internal Affairs, the State Tax Administration and the Security Service of Ukraine on a unified procedure for recording crimes in the economic sphere dated 02.06.2004 No. 12-157-okv. URL : <http://www.stat@uvddon.donec.ua> [in Ukrainian].

Ya. O. Shavlovskiy, V. V. Puhach. THEORETICAL AND LEGAL BASIS OF UNDERSTANDING THE CATEGORY OF "CRIMINAL OFFENCES IN THE SPHERE OF ECONOMY"

The article examines the theoretical and legal principles of the content of the category "criminal offenses in the sphere of economy" in the context of the transformation of socio-economic relations in Ukraine. The relevance of the study is due to the lack of a clear normative definition of this category in the Criminal Code of Ukraine, which contributes to law enforcement problems and complicates the legal qualification of acts. Given the high level of latency of such offenses, due to their disguise as legal economic activity, the article attempts to comprehensively theoretically understand the essence and features of economic criminal offenses. It has been established that the defining features of this group of offenses are: encroachment on economic relations in the spheres of property, economic and financial activity; the presence of a special object and subject; violation of economic regulation

norms; falsification, abuse, evasion as methods of commission. The contradictions between the doctrinal and practical approaches to the distinction between economic and general criminal offenses are considered, and improvements in the criteria for attributing offenses to the economic sphere are proposed. Special attention is paid to the analysis of scientific approaches to the classification of criminal offenses in the economic sphere, in particular those based on the subject of the offense, methods of commission, status of the subject, as well as sectoral differentiation. Based on the generalization of the most common approaches to classification, the author's structure of economic criminal offenses is proposed, which includes eight main groups according to the content of the object, the features of the composition of the crime and the practice of qualification. It is concluded that the formation of a single theoretical and legal approach to understanding this category of offenses will contribute to the accurate application of criminal legislation, effective counteraction to economic crime and legislative definition in the future.

Keywords: *criminal offenses in the field of economics, prevention, classification of criminal offenses, qualification of criminal offenses.*